
Dokument s plenarne sjednice

A9-0405/2023

6.12.2023

IZVJEŠĆE

o ulozi Europskog parlamenta i njegove parlamentarne diplomacije u vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a
(2023/2105(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestitelj: Jordi Solé

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	13
PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE	14
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	15
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	16

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o ulozi Europskog parlamenta i njegove parlamentarne diplomacije u vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a (2023/2105(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 14. stavak 1., 21. i 36. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir Deklaraciju potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 20. srpnja 2010. o političkoj odgovornosti,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 28. lipnja 2016. o usvajanju izvješća naslovljenog „Zajednička vizija, zajedničko djelovanje: jača Europa – Globalna strategija Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku”,
- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 25. ožujka 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024.” (JOIN(2020)0005),
- uzimajući u obzir „Strateški kompas za sigurnost i obranu – za Europsku uniju koja štiti svoje građane, vrijednosti i interese te doprinosi međunarodnom miru i sigurnosti” usvojen 21. ožujka 2022.,
- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 25. studenoga 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III – ambiciozan plan za rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena u okviru vanjskog djelovanja EU-a” (JOIN(2020)0017),
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o uspostavi organizacije i funkcioniranju Europske službe za vanjsko djelovanje¹,
- uzimajući u obzir stavak 34. Izjave sa sastanka na vrhu EU-a i Zajednice latinoameričkih i karipskih država održanog 18. srpnja 2023. u kojoj se parlamentarna diplomacija priznaje kao važna dimenzija uzajamnih odnosa,
- uzimajući u obzir svoju preporuku od 15. ožujka 2023. Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku kojom se sagledava djelovanje ESVD-a i zalaže za snažniju ulogu EU-a u svijetu²,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2023. o provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike – godišnje izvješće za 2022.³,

---

¹ SL L 201, 26.3.2021., str. 30.

² SL C, C/2023/410, 23.11.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/410/oj>.

³ SL C 214, 16.6.2023., str. 54.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2023. o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće za 2022.⁴,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. ožujka 2019. o izgradnji kapaciteta EU-a za sprečavanje sukoba i posredovanje⁵,
  - uzimajući u obzir svoju odluku od 13. rujna 2023. o izmjenama Poslovnika Europskog parlamenta radi jačanja integriteta, neovisnosti i odgovornosti⁶,
  - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0405/2023),
- A. budući da uloga Parlamenta kao suzakonodavca i jedne grane proračunskog tijela ne obuhvaća samo unutarnje politike EU-a, nego i, u velikoj mjeri, vanjsko djelovanje EU-a;
  - B. budući da se člankom 36. UEU-a zahtijeva da se potpredsjednik Komisije / Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku redovito savjetuje s Parlamentom o glavnim aspektima i opredjeljenjima u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) te da informira Parlament o razvoju te politike;
  - C. budući da je za stupanje na snagu većine međunarodnih sporazuma potrebna suglasnost Parlamenta; budući da se u članku 218. stavku 10. Ugovora o funkcioniranju Europske unije navodi da se Europski parlament odmah i u potpunosti izvješćuje o svim fazama postupka pregovora o tim sporazumima;
  - D. budući da Parlament nadzire vanjske poslove EU-a i raspravlja o njima, posebno u okviru Odbora za vanjske poslove i njegovih dvaju pododborna, za ljudska prava te za sigurnost i obranu, kao i u okviru Odbora za međunarodnu trgovinu i Odbora za razvoj; budući da ta nadzorna uloga uključuje pitanja koja se odnose na donošenje, provedbu i preispitivanje tematskih, regionalnih i strategija EU-a za pojedine zemlje i drugih dokumenata povezanih s javnim politikama, primjerice Akcijskog plana EU-a za rodnu ravnopravnost, kao i na financijsku pomoć i imenovanja na visoke položaje u vanjskim predstavništvima EU-a;
  - E. budući da Parlament, kao jedina institucija EU-a koju građani EU-a izravno biraju, održava javne rasprave na plenarnim sjednicama i u odborima te da donosi izvješća i rezolucije u vezi s vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a i stanjem u zemljama izvan EU-a, posebno u pogledu ljudskih prava, te tako doprinosi osviještenosti javnosti i poticanju rasprava unutar EU-a, ali i u dotičnim zemljama; budući da ta izvješća i rezolucije doprinose normativnom razvoju diljem svijeta i da ih akteri iz zemalja koje nisu članice EU-a, uključujući vlade, parlamente i predstavnike civilnog društva i medija, pomno iščitavaju te da mogu izazvati reakcije i posljedice u tim zemljama;

⁴ SL C 214, 16.6.2023., str. 54.

⁵ SL C 23, 21.1.2021., str. 16.

⁶ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0316.

- F. budući da Parlament ima jedinstvenu mrežu od 45 stalnih izaslanstava koja održavaju i produbljuju odnose s drugim parlamentima iz zemalja, regija i organizacija izvan EU-a; budući da ta tijela često predstavljaju parlamentarnu dimenziju bilateralnih sporazuma EU-a s takvim zemljama;
- G. budući da je uloga Parlamenta u utvrđivanju godišnjeg proračuna Unije ključna za pružanje potpore zemljama kojima je najpotrebnija pomoć za prevladavanje dugoročnih razvojnih izazova putem Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, kao i za rješavanje humanitarnih katastrofa i kriznih situacija velikih razmjera, posebno povećanjem humanitarne pomoći;
- H. budući da je promicanje rodne ravnopravnosti cilj vanjske politike EU-a; budući da su se sve države članice EU-a i Europski parlament obvezali na provedbu Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 (2000) o ženama i miru i sigurnosti;
- I. budući da je Europski parlament postao jedan od najaktivnijih parlamenata u pogledu svojih parlamentarnih diplomatskih aktivnosti i sredstava koja se u tu svrhu izdvajaju; budući da parlamentarna diplomacija doprinosi postizanju ciljeva EU-a i promicanju vrijednosti, interesa i politika EU-a, uključujući na multilateralnoj razini, čime se ostvaruje dodana vrijednost promicanjem dosljednijeg i povezanijeg vanjskog djelovanja EU-a; budući da se parlamentarnom diplomacijom može poboljšati strateška komunikacija te vidljivost i učinkovitost odluka i provedbenih mjera u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) te zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) EU-a;
- J. budući da Parlament putem parlamentarne diplomacije kontinuirano održava odnose sa svjetskim čelnicima, izabranim dužnosnicima, predstavnicima vlada i diplomatima, javnim institucijama, predstavnicima i organizacijama civilnog društva, uključujući one iz ranjivih i ugroženih dijelova stanovništva, te drugim dionicima iz zemalja izvan EU-a i multilateralnih institucija, posebno kroz rad svojih izaslanstava i odbora, među ostalim održavanjem saslušanja, usvajanjem izvješća i rezolucija te službenim putovanjima u strane zemlje;
- K. budući da se u skladu s člankom 36. UEU-a potpredsjednik Komisije / Visoki predstavnik mora najmanje dvaput godišnje pojaviti pred Parlamentom kako bi izvijestio o trenutačnom stanju ZVSP-a/ZSOP-a i odgovarao na pitanja; budući da treba ažurirati Međuinstitucionalni sporazum od 20. studenoga 2002. između Europskog parlamenta i Vijeća o pristupu Europskog parlamenta informacijama osjetljive prirode Vijeća iz područja sigurnosne i obrambene politike⁷;
- L. budući da Skupina Parlamenta za podršku demokraciji i koordinaciju izbora, kojoj su na čelu predsjednici Odbora za vanjske poslove i Odbora za razvoj te čiji su članovi zastupnici u Europskom parlamentu iz cijelog političkog spektra, nadzire rad Parlamenta na podupiranju demokracije izvan EU-a, među ostalim u pogledu promatranja izbora, posredovanja i dijaloga; budući da u okviru Dijaloga Jean Monnet za mir i demokraciju Parlament okuplja političke vođe izvan EU-a radi promicanja međustranačke komunikacije i postizanja konsenzusa; budući da zastupnici u

---

⁷ SL C 298, 30.11.2002., str. 1.

Europskom parlamentu mogu djelovati kao posebni izaslanici i posrednici za sprečavanje sukoba u određenim situacijama velike napetosti diljem svijeta;

- M. budući da Europski parlament pomaže nacionalnim parlamentima i međunarodnim regionalnim skupštinama izvan granica EU-a u poboljšanju njihovih institucionalnih kapaciteta; budući da je Parlament uspostavio kontinuirani dijalog s tim zakonodavnim tijelima i da se redovito razmjenjuju najbolje prakse;
- N. budući da je Parlament međunarodno priznat promatrač izbora; budući da su izaslanstva Parlamenta za promatranje izbora ili dio misija EU-a za promatranje izbora ili dio međunarodnih misija za promatranje izbora;
- O. budući da klubovi zastupnika i pojedinačni zastupnici u Parlamentu imaju bogatu i široko rasprostranjenu mrežu kontakata s političkim strankama, parlamentarnim zastupnicima, vladinim dužnosnicima te dionicima iz privatnog sektora i civilnog društva u zemljama izvan EU-a, posebno u zemljama pristupnicama EU-u i u susjedstvu EU-a;
- P. budući da, uz urede za vezu Europskog parlamenta u Londonu i Washingtonu, Parlament izvan EU-a ima područne urede pri Ujedinjenim narodima u New Yorku, pri Afričkoj uniji u Adis Abebi i pri Udruženju država jugoistočne Azije u Jakarti, čiji je cilj jačanje parlamentarne suradnje s tim multilateralnim organizacijama;
- Q. budući da se u članku 5. stavku 7. Odluke Vijeća 2010/427/EU navodi da „delegacije Unije mogu odgovoriti na potrebe drugih institucija Unije, posebno Europskog parlamenta, u svojim kontaktima s međunarodnim organizacijama ili trećim zemljama u kojima su delegacije akreditirane”;

Jačanje parlamentarne diplomacije

1. pozdravlja sve veću ulogu Parlamenta u vanjskom djelovanju EU-a, koja je postupno rasla i postala značajna, pri čemu se njegove zakonodavne, proračunske i nadzorne ovlasti isprepliću s višestrukim oblicima javne i tihe suradnje s međunarodnim organizacijama, zemljama, društvima i pojedincima izvan EU-a;
2. ističe posebnu ulogu i vrijednost parlamentarne diplomacije EU-a u nadopunjavanju i jačanju vidljivosti i učinka vanjske i sigurnosne politike EU-a, uz bok Europskoj službi za vanjsko djelovanje (ESVD), Komisiji i diplomatskim službama i parlamentima država članica, uz istodobno očuvanje autonomije Parlamenta;
3. ističe važnost parlamentarne diplomacije kao sredstva za dopiranje do raznolikijih dionika u partnerskim zemljama izvan EU-a s ciljem povećanja svijesti o zakonodavstvu i stajalištima EU-a, boljeg razumijevanja percepcija, učinaka i posljedica takvog zakonodavstva i stajališta u tim zemljama te stvaranja ravnopravnih saveza i čvrstih partnerstava u sve složenijem i multipolarnom međunarodnom kontekstu;
4. žali zbog toga što, unatoč njegovu jasnom doprinosu postizanju vanjskopolitičkih i sigurnosnih ciljeva EU-a, kao i dodanoj vrijednosti i komplementarnosti parlamentarne diplomacije, Komisija, Vijeće i ESVD još uvijek nisu u potpunosti priznali Parlament kao sastavni dio pristupa Tima Europa;

5. smatra da postoji znatan neiskorišteni potencijal da Parlament dodatno razvije svoju diplomatsku ulogu i doprinese postizanju ciljeva vanjske i sigurnosne politike EU-a;

Alati, sredstva i vrijednosti parlamentarne diplomacije

6. ističe specifičan, dinamičan i javni doprinos Parlamenta vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a i rješavanju globalnih izazova kroz rad njegovih odbora koji se bave vanjskim poslovima, uključujući njegove pododbore za ljudska prava te sigurnost i obranu, čime se doprinosi odnosima sa zemljama izvan EU-a, međunarodnim organizacijama i civilnim društvom diljem svijeta;
7. ističe da stalna izaslanstva svojim važnim radom nadopunjuju rad odbora uspostavom redovitih i postojanih foruma za politički dijalog sa zemljama koje nisu države članice EU-a i međunarodnim organizacijama, među ostalim kroz zajednička parlamentarna tijela i multilateralne skupštine;
8. ističe da stalna izaslanstva imaju ključnu ulogu u posredovanju između Parlamenta i njegovih partnera diljem svijeta na način da pospješuju interakciju, dosljedno pružaju informacije odborima i drugim parlamentarnim tijelima, vode rasprave o stajalištima i politikama od zajedničkog interesa te slušaju različite partnere i druge dionike i prenose njihova stajališta nadležnim tijelima u Parlamentu;
9. smatra da službena putovanja Parlamenta izvan EU-a čine sastavni dio vanjske politike EU-a i da stoga moraju imati punu potporu delegacija EU-a te u tom smislu moraju dobiti najvišu razinu informacija i sigurnosti od ESVD-a; poziva da se Centru ESVD-a za odgovor na krizne situacije osiguraju sva potrebna sredstva; smatra da bi se boljom koordinacijom, planiranjem i određivanjem prioriteta između različitih tijela Parlamenta u pogledu misija povećala dosljednost, vjerodostojnost i učinak diplomatske uloge Parlamenta;
10. predlaže da relevantna tijela Parlamenta uspostave unutarnju koordinaciju, među ostalim, periodičnim utvrđivanjem popisa prioriternih zemalja s kojima će se surađivati, ovisno o predstojećim zakonodavnim predmetima te geopolitičkim ili strateškim prioritetima, održavanjem zajedničkih razmjena gledišta s tim prioriternim zemljama o odnosima s EU-om ili o horizontalnim geopolitičkim pitanjima i žarištima sukoba te poticanjem sinergija među službenim putovanjima Parlamenta u inozemstvo kako bi se izbjeglo nepotrebno dupliciranje, racionalizirali resursi i poboljšala dosljednost poruka Parlamenta;
11. ističe da bi zastupnici uoči službenog putovanja trebali biti u potpunosti pripremljeni u pogledu dimenzija kulturnih i međunarodnih kulturnih odnosa određene treće zemlje, kako bi mogli potaknuti kulturu dijaloga u kontekstu dijaloga kultura; u tom pogledu poziva ESVD, a posebno njegov Odjel za stratešku komunikaciju i predviđanja, da u potpunosti podupire službena putovanja Parlamenta u treće zemlje;
12. smatra da politički dijalog koji Parlament i njegovi pojedinačni zastupnici diljem svijeta vode s akterima iz vlada i parlamenata te s akterima iz civilnog društva doprinosi promicanju stajališta i vrijednosti EU-a u pogledu globalnih standarda u područjima kao što su univerzalna ljudska prava i demokracija, prava pripadnika LGBTI zajednice,

ženska prava i rodna ravnopravnost, klimatska i energetska diplomacija, povezivost, umjetna inteligencija te digitalne i tehnološke politike;

13. ističe dosljednu predanost Parlamenta stavljanju ljudskih prava, vladavine prava i demokracije u središte vanjskog djelovanja EU-a i pružanju ključnog foruma na kojem se može čuti i proširiti glas dionika civilnog društva i demokratskih aktera iz cijelog svijeta; u tom pogledu ističe svoje djelovanje za potporu borcima za ljudska prava, ugroženim parlamentarnim zastupnicima i mladim političkim vođama, kao i za potporu sudjelovanju žena u političkom životu i borbi protiv dezinformacija; poziva na to da se u sljedećem parlamentarnom sazivu aktivnosti Parlamenta dodatno razviju i da se omogući da se čuje glas onih čija su prava ugrožena;
14. ističe ključnu važnost rasprava i rezolucija o slučajevima kršenja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava kao jednog od alata Parlamenta s najvećim učinkom u inozemstvu kad je riječ o reagiranju na stanje ljudskih prava u zemljama koje nisu članice EU-a; stoga poziva na veću vidljivost tih rasprava i rezolucija, među ostalim u pogledu dnevnog reda plenarnih sjednica, u skladu s radom odbora i drugih stalnih parlamentarnih tijela;
15. naglašava važnost i jedinstvenu prirodu uloge Parlamenta u misijama za promatranje izbora i, u širem smislu, programima potpore demokraciji, kao što je jačanje parlamentarne demokracije u zemljama izvan EU-a, te u inicijativama koje se odnose na posredovanje, olakšavanje izgradnje kapaciteta, sprečavanje sukoba, poticanje sporazumne i demokratske parlamentarne kulture i promicanje ljudskih prava; poziva na to da se rezultati aktivnosti Skupine za potporu demokraciji i koordinaciju izbora u određenim zemljama, kao i oni koji proizlaze iz misija EU-a za promatranje izbora, bolje integriraju u relevantan rad odbora i izaslanstava, kao i plenarnih sjednica kada se usredotočuju na te iste zemlje;
16. poziva na pojačanu koordinaciju s Komisijom, uključujući Glavnu upravu za europsku susjedsku politiku i pregovore o proširenju i Glavnu upravu za međunarodna partnerstva, u podupiranju parlamentarne demokracije diljem svijeta i jačanju institucionalne potpore parlamentima; predlaže da mreža s nacionalnim parlamentima za potporu demokraciji, koju je uspostavio Parlament, postane redovito institucionalno mjesto za koordinaciju aktivnosti i korištenje stručnog znanja;
17. naglašava potrebu postizanja rodne ravnoteže u svim aktivnostima i službenim putovanjima izvan EU-a, što se odnosi i na predstavnike Parlamenta, te proširenja stručnog znanja o rodnoj ravnopravnosti raspoređivanjem stručnjaka za rodnu ravnopravnost u okviru aktivnosti i programa parlamentarne pomoći;

Doprinos Parlamenta vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a

18. smatra da bi sljedeći parlamentarni saziv i uspostava novog sastava Komisije trebali biti prilika za jačanje okvira međuinstitucijskih odnosa između Parlamenta, ESVD-a i Komisije, što uključuje i delegacije EU-a, kako bi se poboljšala parlamentarna diplomacija i ojačali instrumenti EU-a za vanjsko djelovanje;

19. posebno poziva na to da se nadzor Parlamenta nad djelovanjima u okviru aktivnosti vanjske i sigurnosne politike EU-a poboljša na način da se poveća razina odgovornosti i transparentnosti ESVD-a i vanjskih službi Komisije; u tom kontekstu ističe da je potrebno ažurirati Deklaraciju o političkoj odgovornosti iz 2010. kako bi se redefinirali odnosi između ESVD-a i Parlamenta;
20. poziva Komisiju, Vijeće i države članice da istinski uključe Parlament u provedbu i nadzor pitanja od strateške važnosti u vanjskim poslovima EU-a, među ostalim i u primjenu mjera ograničavanja, kao i u nadzor instrumenata za vanjsko financiranje;
21. ustraje u pravu Parlamenta na informacije u području ZVSP-a u skladu s člankom 36.UEU-a, što se odnosi i na pristup izvješćima i strategijama za pojedine zemlje te drugim povjerljivim informacijama na kojima se temelji provedba ZVSP-a EU-a; u tom smislu naglašava važnost dovršetka, što je prije moguće, ažuriranja Međuinstitucionalnog sporazuma od 20. studenoga 2002. između Europskog parlamenta i Vijeća o pristupu Europskog parlamenta informacijama osjetljive prirode Vijeća iz područja sigurnosne i obrambene politike;
22. naglašava da bi njegova nadzorna funkcija i ovlasti u pogledu praćenja pregovora o međunarodnim sporazumima i njihove provedbe Parlamentu trebala dati ključnu ulogu u oblikovanju suradnje Unije sa zemljama izvan EU-a i međunarodnim organizacijama te njezina općenitoga djelovanja na međunarodnoj sceni, čime bi se EU-u omogućilo da nastavi s rodno osviještenom politikom i klimatskom diplomacijom u međunarodnim odnosima; u tom pogledu izražava žaljenje zbog takozvanih neformalnih ili *ad hoc* aranžmana za koje nije potrebna suglasnost Parlamenta, čime se potkopavaju ovlasti Parlamenta kao suzakonodavca i njegova nadzorna uloga;
23. smatra da bi veleposlanike EU-a u strateškim zemljama i posebne predstavnike EU-a trebalo potvrditi tek nakon pozitivne ocjene Odbora za vanjske poslove Parlamenta;
24. poziva na sustavnije sudjelovanje predsjednika vanjskih odbora Parlamenta na sastancima i događanjima u okviru ZVSP-a na visokoj razini, uključujući Vijeće za vanjske poslove; poziva na zajednička izaslanstva ESVD-a, Komisije i Parlamenta na velikim multilateralnim i regionalnim okupljanjima;
25. ustraje u tome da bi sve ključne strateške dokumente o politikama koje Komisija i Vijeće donose u vezi s vođenjem vanjske politike EU-a trebalo pripremati uz savjetovanje s Parlamentom te u njih integrirati ulogu i doprinose Parlamenta;
26. poziva na jačanje odnosa Parlamenta s nacionalnim parlamentima država članica, kao dobro pozicioniranim tijelima za ulogu posrednika prema izvršnim tijelima država članica; stoga naglašava da međuparlamentarna konferencija o ZVSP-u/ZSOP-u i međuparlamentarne konferencije koje svake godine održava Pododbor za ljudska prava predstavljaju važne forume za razmjenu informacija i najboljih praksi između nacionalnih parlamenata i Europskog parlamenta u dotičnim područjima te da bi ih trebalo ojačati;
27. smatra da Parlament može imati jedinstvenu ulogu u približavanju vanjske politike EU-a europskim građanima i jačanju demokratskog legitimiteta, uključujući suradnjom s tijelima na podržavnoj razini kao što su regionalne vlade i parlamenti, čime se

omogućuje da „višerazinska diplomacija” u skladu s pravnim i institucionalnim okvirima EU-a i država članica bude dio vanjskog djelovanja na razini EU-a i da se na njemu temelji;

28. ponovno apelira na razvoj autonomne diplomacije EU-a koju određuje zajednička diplomatska kultura iz perspektive EU-a i naglašava ulogu Parlamenta u tom pogledu; smatra da je provedba pilot-projekta Parlamenta o osnivanju Europske diplomatske akademije, a posebno njezine budućnosti i stalne strukture, konkretan korak u tom pogledu; poziva da se zajamči trajno i aktivno sudjelovanje Parlamenta u upravljačkim tijelima buduće Europske diplomatske akademije, kao i u njezinim programima i aktivnostima osposobljavanja;
29. smatra da, u kontekstu nazadovanja u pogledu ljudskih prava i demokracije diljem svijeta, Parlament ima posebnu ulogu u obrani multilateralizma utemeljenog na pravilima, demokracije i vladavine prava, u promicanju ljudskih prava i političkog pluralizma, u borbi protiv dezinformacija i vanjskog upletanja u zemljama izvan EU-a te na globalnoj razini u pomaganju demokratski izabranim parlamentima da putem ciljanih programa konsolidiraju svoje institucionalne uloge i interne metode rada; napominje da se zastupnici u Europskom parlamentu mogu baviti osjetljivijim pitanjima, kao što su kršenja ljudskih prava, javno davati izjave o njima, koristiti javne ili privatne komunikacijske kanale ili surađivati s lokalnim partnerima u slučajevima kada je prostor za tradicionalnu diplomaciju ograničeniji;
30. ističe specifičnu ulogu parlamentarnih tijela u pomaganju partnerskim zemljama, a posebno u zemljama proširenja i potencijalnim zemljama kandidatkinjama na zapadnom Balkanu i u istočnom susjedstvu; poziva da se ojača njihova uloga u procesu pristupanja EU-u, s obzirom na posebnu i ključnu ulogu koju nacionalni parlamenti imaju u zahtijevanom procesu reformi, među ostalim u pogledu usklađivanja zakonodavstva, parlamentarnog nadzora i informiranja građana; podsjeća da delegacije EU-a trebaju aktivno podupirati takvu međuparlamentarnu suradnju u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim zemljama kandidatkinjama;
31. pozdravlja inovativne pristupe kao što je suradnja na razini odbora koja je nedavno pokrenuta između Europskog parlamenta i Vrhovne Rade Ukrajine te potiče razvoj daljnjih inicijativa u tom području s obzirom na političku važnost procesa proširenja;
32. ponovno upućuje poziv da se ojačaju institucionalni kapaciteti EU-a za preventivnu diplomaciju, sprečavanje sukoba i posredovanje te smatra da Parlament putem svojih tijela i djelovanja u tom području može pružiti stručno znanje i znatan doprinos, među ostalim u okviru mehanizama ranog upozoravanja i terenskih posjeta;
33. naglašava da široka međuparlamentarna mreža koju je Parlament razvio preko svojih stalnih izaslanstava i multilateralnih skupština predstavlja odlično sredstvo za raspravu i koordinaciju stajališta s međunarodnim partnerima na multilateralnim forumima, primjerice u vezi s rezolucijama UN-a, uključivanjem rodnih pitanja, klimatskom diplomacijom ili stajalištima na sastancima skupine G20, kao i za pojašnjavanje namjera EU-a partnerima i promicanje njegova djelovanja; ističe značajan doprinos Parlamenta radu multilateralnih foruma, zahvaljujući njegovu sudjelovanju, među ostalim, na

parlamentarnim sastancima na vrhu skupina G7 i G20 te na sastancima Međuparlamentarne unije;

34. ističe ulogu Europskog parlamenta u globalnom promicanju rodne ravnopravnosti, uključujući borbu protiv femicida i rodno uvjetovanog nasilja te pitanje prava LGBTI osoba u vanjskom djelovanju EU-a; ističe važnost parlamentarnih zastupnika u promicanju rodne osjetljivosti diljem vanjskih odnosa EU-a podizanjem razine osviještenosti, izgradnjom kapaciteta i razmjenom dobrih praksi, uključujući, ali ne ograničavajući se na dodanu vrijednost jamčenja rodno uravnoteženih parlamenata i rodne perspektive u funkcioniranju parlamentarnih tijela; poziva Parlament da dodatno ojača tu relevantnu dimenziju svoje parlamentarne diplomacije u svojim interakcijama s partnerskim zemljama;
35. smatra da, s obzirom na cilj održivog razvoja br. 5 (postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica), Parlament mora imati značajnu ulogu u postizanju ključnih strateških mjerila za rodnu ravnopravnost;
36. ističe zalaganje Parlamenta za ratifikaciju i provedbu relevantnih međunarodnih konvencija i konvencija UN-a te njihovih fakultativnih protokola, kao što su Pariški sporazum i Konvencija o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji;

Tim Europa: Parlament kao partner u području vanjske politike

37. smatra da, iako bi Parlament trebao zadržati potpunu autonomiju u provedbi svojega vanjskopolitičkog programa, zajednički *ad hoc* posjeti i izjave s predstavnicima Komisije i Vijeća u vezi s ključnim zbivanjima u zemljama koje nisu članice EU-a predstavljaju obećavajuće područje za provedbu pristupa Tima Europa; u tom pogledu poziva na pokretanje međuinstitucijskog pilot-programa Tima Europa u odabranom broju trećih zemalja; poziva na to da se tim pilot-programom osigura potpuna integracija alata Parlamenta u zajednički međuinstitucijski pristup dotičnim zemljama;
38. osuđuje odluku nekih zemalja, uključujući neke koje imaju sporazume s EU-om, da se izaslanstvima Parlamenta i pojedinačnim zastupnicima u Europskom parlamentu zabrani ulazak na neka ili sva njihova državna područja; osuđuje prijetnje i sankcije usmjerene protiv zastupnika u Europskom parlamentu iz zemalja koje nisu članice EU-a; ustraje u tome da Vijeće i države članice poduzmu hitne i snažne mjere, uključujući, prema potrebi, sankcije, u slučajevima kada tijela Parlamenta ili pojedinačni zastupnici u Europskom parlamentu postanu mete mjera ograničavanja iz trećih zemalja;
39. ističe da je promatranje izbora područje u kojem je suradnja između Parlamenta i ESVD-a najstrukturiranija, pri čemu obje institucije provode aktivnosti promatranja izbora koje su na više načina međusobno dobro integrirane;
40. ponovno poziva na bolju stratešku koordinaciju među institucijama EU-a u vezi s hitnim pojedinačnim slučajevima u koje su uključeni borci za ljudska prava, novinari ili članovi posebno ranjivih skupina; uvjeren je da bi se parlamentarna diplomacija u takvim slučajevima mogla pokazati djelotvornim i komplementarnim mehanizmom za suradnju sa zemljama koje nisu države članice EU-a; poziva na osnivanje

međuinstitucijske radne skupine za borbu za ljudska prava koja bi koordinirala europske napore u prioritetnim slučajevima boraca za ljudska prava;

41. ponavlja svoj zahtjev da potpredsjednik Komisije/Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku u suradnji s državama članicama i Parlamentom donese godišnji popis zemalja koje izazivaju ozbiljnu zabrinutost zbog teškog položaja boraca za ljudska prava i aktivista za demokraciju, čime bi se, među ostalim, omogućio potpuno koordiniran praktični odgovor Tima Europa na terenu; smatra da bi Parlament mogao imati odlučujuću ulogu zahvaljujući svojim institucionalnim i drugim sredstvima za potporu tom ciljanom i zajedničkom pristupu;
42. potiče sve delegacije EU-a da promoviraju rad Parlamenta relevantan za zemlje domaćine, među ostalim na lokalnim jezicima na svojim internetskim stranicama, te da se uključe u popratne aktivnosti u suradnji s lokalnim vlastima i skupinama civilnog društva;

o

o o

43. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te vladama i parlamentima država članica.

OBRAZLOŽENJE

Parlamentarna diplomacija postupno se priznaje, usred sve složenijeg i polariziranijeg svijeta, kao učinkovit instrument vanjske politike za interakciju na političkoj razini s različitim akterima u trećim zemljama, posebno parlamentarnim zastupnicima, ali i vladama, civilnim društvom i međunarodnim organizacijama. Europski parlament, uz nadzornu ulogu nad radom izvršne grane EU-a, vodeći je primjer na međunarodnoj razini sve veće prisutnosti parlamentarne diplomacije u nadopunjavanju i oblikovanju vanjske politike, no za bolje rezultate potrebno je svladati brojne izazove.

U ovom izvješću, koje je podijeljeno na četiri poglavlja, ocjenjuju se postojeći alati i tijela koja Europski parlament ima na raspolaganju kako bi utjecao na vanjsko djelovanje EU-a, a iznosi se i niz prijedloga za poboljšanje koordinacije među relevantnim institucijama EU-a. Naglašava se važnost uloge Parlamenta u promicanju ljudskih prava i demokracije kao ključnih elemenata vanjskopolitičkog programa EU-a, posebno putem rasprava i rezolucija Parlamenta i njegove višerazinske, formalne i neformalne, suradnje s vanjskim akterima. Unatoč sve većoj ulozi Parlamenta u području vanjske politike EU-a, Parlament još nije u potpunosti prepoznat kao sastavni dio u okviru pristupa Tima Europa. Stoga se u izvješću, među ostalim, predlaže uspostava međuinstitucijskog pilot-programa koji bi se pokrenuo u odabranom broju trećih zemalja, a u okviru kojeg bi se u vezi s tim zemljama alati Parlamenta potpuno integrirali s alatima ESVD-a, Komisije i država članica.

Gledano iz unutarnje perspektive Parlamenta, u izvješću se naglašava potreba za boljom koordinacijom te se predlaže poticanje sinergija među brojnim inozemnim misijama Parlamenta kako bi se povećala dosljednost u pogledu poruka i angažmana prema van. Isto tako, u izvješću se poziva na pojačanu sinkronizaciju s Komisijom u podupiranju parlamentarne demokracije diljem svijeta.

Na višerazinsku diplomatsku aktivnost Europskog parlamenta trebalo bi gledati kao na priliku za institucije EU-a s obzirom na to da ima jedinstvenu sposobnost, na primjer, za uspostavu dijaloga s različitim akterima kada izvršna grana EU-a podliježe političkim ograničenjima ili za glasno izražavanje stavova o osjetljivim, ali ključnim pitanjima ljudskih prava i demokracije.

Nadalje, kako bi Europski parlament u potpunosti iskoristio svoj potencijal kao međunarodni diplomatski akter, ključno je dovršiti ažuriranje Međuinstitucionalnog sporazuma od 20. studenoga 2002. između Europskog parlamenta i Vijeća. Isto vrijedi i za nadzorni mandat Parlamenta, u pogledu kojega je potrebno, kako bi se povećala razina odgovornosti i transparentnosti ESVD-a i vanjskih službi Komisije, ažurirati Deklaraciju o političkoj odgovornosti iz 2010.

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
ESVD

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	28.11.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 51 -: 6 0: 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Pedro Marques, David McAllister, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Matjaž Nemec, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Vladimír Bilčík, Jakop G. Dalunde, Loucas Fourlas, Christophe Grudler, Anja Haga, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, María Soraya Rodríguez Ramos, Bert-Jan Ruissen, Mick Wallace, Elena Yoncheva, Milan Zver
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Clare Daly, Mónica Silvana González, Miguel Urbán Crespo

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

51	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Loucas Fourlas, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Anja Haga, Sandra Kalniete, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, David McAllister, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, María Soraya Rodríguez Ramos, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Mónica Silvana González, Pedro Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Elena Yoncheva
The Left	Clare Daly, Miguel Urbán Crespo, Mick Wallace
Verts/ALE	Jakop G. Dalunde, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

6	-
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
ID	Jean-Lin Lacapelle, Bernhard Zimniok
NI	Kinga Gál, Kostas Papadakis

2	0
ECR	Anna Fotyga
PPE	Francisco José Millán Mon

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani